

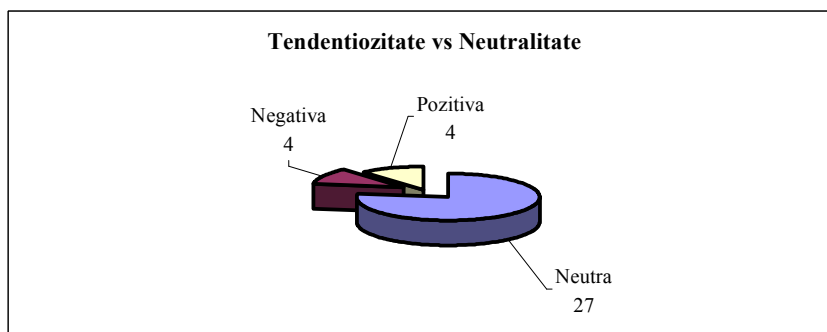
Studiul de fata are ca scop diagnosticarea imaginii etnicilor romi de nationalitate romana in presa straina. Analiza realizata aici are la baza monitorizarea articolelor aparute in presa de limba engleza din Marea Britanie si in presa de limba franceza din Franta, Belgia si Elvetia.

Monitorizarea s-a desfasurat in perioada septembrie – noiembrie 2002.

Din presa britanica au fost monitorizate urmatoarele publicatii: *Daily Mail*, *The Evening Standard*, *The Guardian*, *The Independent*, *The Times*. Din presa de limba franceza au fost monitorizate in Franta - *Le Monde*, *Le Figaro*, *Dernieres Nouvelles d'Alsace*, *Liberation*, *Le Telegramme*, in Belgia - *Le Soir*, in Elvetia - *Le Temps*.

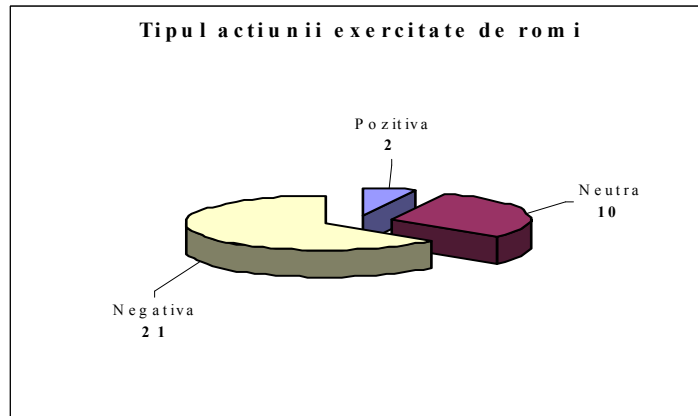
Analiza de fata are la baza articolele in care s-au facut referiri explicite la romii de origine romana. Numarul total de articole care au fost monitorizate a fost de 65 dintre care au fost analizate 35 conform criteriului amintit anterior. In presa britanica, dintr-un numar de 24 articole monitorizate, doar 12 au facut referiri explicite la romii de origine romana. In presa de limba franceza din cele trei tari in care am realizat monitorizarea, din 50 de articole monitorizate pe subiectul romi si migratie, 23 au facut referiri explicite la Romania.

In 27 din 35 de articole, presa europeana a fost neutra fata de romii proveniti din România. Intr-un numar nesemnificativ de articole, jurnalistii englezi (1 articol) si cei de limba franceza (3 articole) isi manifesta tendinta negativa vis-à-vis de protagonistii acestei analize.

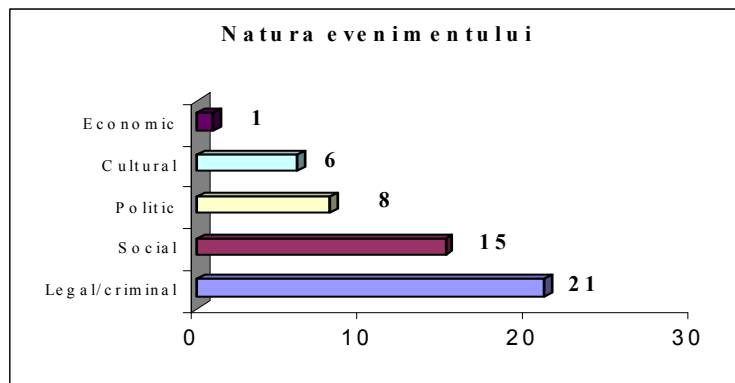

Numarul scazut de inregistrari tendentios negative este explicat de atitudinea jurnalistilor straini cu privire la minoritatea roma. Cea mai mare parte a presei europene considera ca romii sunt victime ale sistemelor din tarile de origine. O jurnalista britanica scria : « Romii sunt cea mai mare minoritate etnica din Europa. Ei sunt inasa si cea mai discriminata minoritate etnica. ».

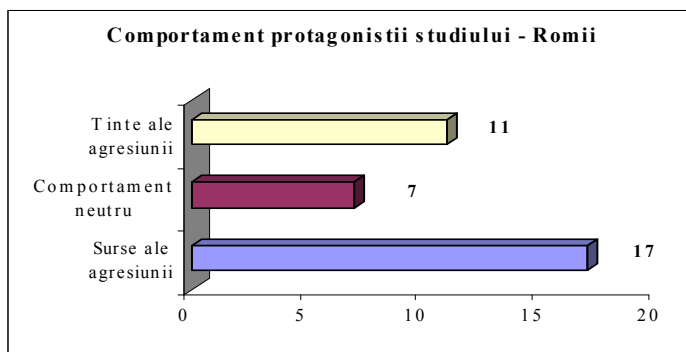
In continuare, am urmarit si analizat tipul de evenimente in care sunt implicati romii. Am remarcat predispozitia presei europene in relatarea evenimentelor conflictuale, 25 din 35 de inregistrari. De asemenea, sunt relatate, in special, actiuni negative in care romii sunt implicati. Singurele mentiuni ale unor activitati pozitive sunt referirile la traditii si obiceiuri – «romii sunt buni muzicieni».

Asociati frecvent cu tematici specifice precum saracia si discriminarea, acestea sunt in majoritatea cazurilor motivele care determina fenomenul migratiei ilegale in cazul etnicilor romi. Astfel, se constata predilectia presei europene in relatarea unor evenimente de natura legal/criminala si sociala, asa cum se poate observa si in graficul alaturat.

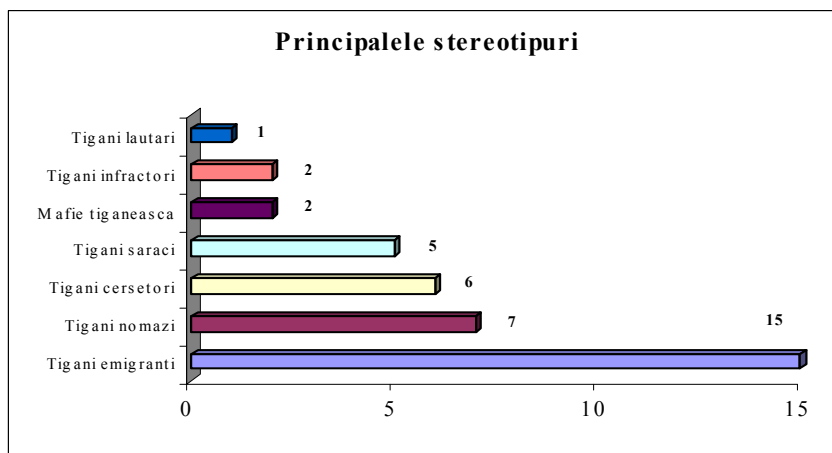

Implicati in actiuni negative si in evenimente conflictuale, in 17 dintre situatiile monitorizate, romii sunt surse ale agresiunilor exercitate impotriva altor actori implicati in evenimente. Termenul «agresiune» nu se refera explicit la acte fizice ci la evenimente in care sunt angrenati mai multi actori aflati in situatii contradictorii.

Romii sunt tinte ale agresiunilor altor actori in 11 dintre cazurile monitorizate. Astfel, oficialii englezi, facand referire la romii emigranti, considera ca « este absurd ca cineva sa se teama pentru propria viata in tari din Europa de Est unde exista regimuri democratice ». Brigitte Hauser de la Biroul Federal Elvetian pentru Refugiati considera ca prin expulzarea rapida a romilor « trimitem un mesaj puternic ». Un oficial roman declara presei britanice in legatura cu introducerea apei curente intr-o asezare locuita de romi ca: «tiganii ar trebui sa bea apa din izvorul poluat ce trece prin asezarea lor».

Un alt element urmarit in presa au fost stereotipurile pe care jurnalistii le utilizeaza atunci cand vorbesc despre etnicii romi. Majoritatea stereotipurilor intalnite au conotatie negativa: *tigani saraci*, *tigani infractori*, *tigani emigranti*, *tigani cersetori*.

Agencia de Monitorizare a Presei - Academia Catavencu4

Numarul mare de inregistrari pentru « tigani emigranti » se explica prin faptul ca in perioada monitorizata de noi (septembrie – noiembrie 2002) - presa internationala a acordat un amplu spatiu editorialistic migratiei ilegale si a problemelor determinate de acest fenomen.

Desi presa europeana nu promoveaza un discurs tendentios negativ la adresa etnicilor romi, exista predilectia pentru relatarea evenimentelor in care romii se afla in situatii contradictorii cu alti actori angrenati in actiune: autoritati straine, autoritati romane, alti etnici romi.

Concluzie – presa de limba engleza

Articolele monitorizate au fost articole de informare. Acest tip de articole impune neutralitate in relatare pentru a se atinge dezideratul obiectivitatii in presa de informare. Asa cum se observa si pe parcursul analizei, aproximativ 80% dintre articolele monitorizate sunt neutre in ceea ce priveste relatarea despre minoritatea Roma, evidentiind astfel profesionalismul jurnalismului britanic si a celui european in general.

In ceea ce priveste analiza calitativa a articolelor, am constatat preponderenta in relatarea evenimentelor care sunt generate de conflicte implicand diverse parti: romi si autoritati straine, romi si autoritati locale, organizatii rome ineficiente in promovarea propriilor interese, organizatii de drepturile omului si autoritati locale.

Presa britanica nu incearca sa gaseasca un tap ispasitor pentru toate evenimentele pe care le genereaza fenomenul migratiei ilegale. Sunt prezentate opinii ale tuturor partilor implicate in evenimentul major – migratia, lasand libera decizia cititorului in interpretarea informatiilor furnizate. Astfel, este prezentata atat opinia unui politist de la Politia de Frontiera cat si opinia Comitetului ONU pentru DO. Comandantul Politiei de Frontiera din regiunea NV afirma ca «noi nu discriminam pe nimeni pe baze religioase, etnice sau politice, toti cetatenii romani fiind egali in fata legii» in timp ce Comitetului ONU «este profund ingrijorat de discriminarea impotriva romilor si de acuzele constante de hartuire la adresa politiei romane».

Desi oficialii straini afirma ca «România este considerata a fi o tara sigura», ei «inteleg motivele ce i-au impins pe romi sa plece». Reprezentanti ai societatii civile, prin vocea organizatiilor pentru apararea drepturilor omului, afirma ca «inca au loc incalcare sistematice ale drepturilor omului impotriva romilor din Europa de Est» iar «România este cazul cel mai extrem al unei tari ce incearca sa faca pe plac guvernelor vestice interzicand romanilor de origine roma sa iasa din tara».

Concluzie – presa de limba franceza

Articolele monitorizate in presa de limba franceza, ca si in presa engleza, sunt in cea mai mare parte neutre in ceea ce priveste atitudinea jurnalistului fata de etnicii romi. Cazuri ne semnificative in care jurnalistul isi manifesta tendinta negativa fata de protagonistii studiului apar in cotidianul belgian „Le Soir”. Spre deosebire de presa de limba engleza, care a preferat sa prezinte cazuri de imigrare ilegala a romanilor, presa de limba franceza, isi indreapta atentia asupra conditiilor de viata si a indeletnicirilor unei anumite parti a romilor. Vorbind despre bogatia unor tigani expusa sub forma de palate sau despre retele de trafic uman, jurnalistii belgieni de la cotidianul „Le Soir” generalizeaza, extinzand aceasta imagine construita de stereotipuri negative – *tigani infractori, tigani cersetori, tigani emigranti, mafie tiganeasca* – la nivelul intregii etnii.

Realizand un reportaj in Romania, jurnalistul belgian relateaza cum tiganii ocupa cartiere luxoase, expun case si masini de lux pe care nu le folosesc ci le afiseaza pentru a-si etala bogatia. Acesta considera ca sentimentul bogatiei devine opresiv in timp ce stilul lor de viata duce cu gandul la saracie si mizerie. Interviewat fiind, un politist roman, declara ca „averea lor (n.n. romilor) e stransa de pe urma traficului cu arme sau fiinte umane.”

In continuarea aceleasi idei, a traficului cu fiinte umane, un alt jurnalist de la aceeasi publicatie, sub titlul „Organizatii cu inalt grad de specializare”, dezvaluie povestea retelelor mafioate de trafic uman. Luandu-i interviu unui fost politist roman din Brasov, acesta declara ca „retelele mafioate de trafic uman apartin tiganilor” iar termenul „tiganie” este asociat acestor retele.

In aceasta conjunctura, romii ajung sa fie atat tinte cat si surse ale agresiunilor. Conducatorii retelelor sunt romi iar majoritatea celor care sunt persecutati si obligatii sa cerseasca, sa fure sau sa se prostitueze cazand victime retelelor de trafic uman, sunt tot romi.

Neutralitatea relatarii jurnalistice in aceasta situatie este explicabila prin faptul ca presa de limba franceza considera ca romii au venit din Romania fugind de dificultatile perioadei de tranzitie. Cersetoria nu este ilegala, multi romi avand situatia ilegala in regula.

**** Studiu realizat in cadrul proiectului ROMANEWS, finantat de Uniunea Europeana prin Programul Dezvoltarea Societatii Civile 2000, Componenta 4 - Roma**